امام محمد صادق.

جماعت نمازلرینه یوروغه خاتونلرغه رخصت!

ناشری:
محمد یوسف محمد امین اوغلی دی بیردی یف.

Петроградъ.
Типографія М-А. Максутова.
Серпуховская д. № 2.
1916.

امام محمد صادق.

جماعت نمازلرینه یوروخاتونلرغه رخصت!

پتروغراد،

محمد علیم مقصودف مطبعه‌سی ۱۹۱٦ سنه.

ملت اسلامیه‌نڭ نصف اعضاسندن عبارت، آنالاریمزه یشریلوب طورغان حقوق شرعیه‌لرندن برینی اوزلرینه کورسه‌توب، شو حقلرندن فائده‌له‌نولرینه سبب اولورم امیدی ایله قولمده‌غی کاغدنی قارالاماغه جسارت ایتدم. وبالله التوفیق.

م-صادق رحیمقولوف.

و شو اثرنڭ وجوده کلمه‌سی فضیلتلو افندم الحاج محمد امین محمد یوسف دیبیردییف جنابلرینڭ تشویقی و بو یولده بیوك معاونتی ایله اولدیغندن کندیلرینه تشکرمی عرض ایدرم.

بسم الله الرحمن الرحيم

بعض غزیته، و ژورناللارده، خاتونلرنڭ جماعت نمازینه مسجدکه چغولرینه قارشو مقاله‌لر یازیلوب، خاتونلرنڭ جماعت نمازینه مسجدکه یورولری بدعت بولووی، و قیامت کوننده بو ایش آنلرغه یوز قاراسی بولاچاغی اعلان ایتلدی!

هر نه قدر امضاسز ایسه ده، حضرتلر طرفندن نشر ایتلگان بو اعلان، نمازغه یوررگه تله‌گان خاتونلرنڭ کوڭلنده، روحنده البته شدتلی بر تأثیر قالدردی.

بونلرنڭ بو تأثیری، نمازغه یوروڭ شرعی بولوب، بولماوی خصوصنده ترددلندروب خاتونلرنڭ بو ایشده ایگله‌نولرینه سبب بولدی.

بو اشنی دوام ایتدررگه، یعنی جماعت نمازینه یوررگه تله‌گان خاتونلر، غزیته‌ده نشر ایتلگان مقاله‌نی رد ایته‌رگه، یا که تنقید و ایضاح ایتدررگه تله‌سه‌لرده، آنلر بو تله‌کلرینی فعلکه کیتروچی قلملری... یوقلغندن البته جوابسزغنه قالورغه مجبور بولدیلر.

جمعیت اسلامیه‌نڭ یارطیسندن عبارت بو هیئت محترمه‌نی، جمعیت خیریه، جماعت نمازلرینه چغو شرفندن، شرع شریف، کرچك، محروم ایته‌می، طیبیامی؟ یا که لا اقل رخصت ایته‌می؟...

ایشته بو مسئلەنی، بالالرنك حسن تربیەسی، آنلرنك شفقتلی، مرحمتلی کوڭللری ایله لطیف قوللرینه بیرلگان آنالرمزنك شرع شریف قاشنده جماعت نمازینه چغولری درست، و بلکه سنت! بولووینی کورسەتوب علمم یتشدیگی، عقلم ادراك ایتدیگی قدر، تفسیر، و حدیثدن، کتب فقهادن قوّتلی روایتلر بیان ایدەجکم.

حق تعالی حضرتلری خاتونلرنی هر بر ایذگو ایشده ایرلرگه شریك ایتکان، ایرلرگه بولغان بیورقلرندن هیچ بر خصوصده خاتونلرنی استثنا ایتمەگان.

علیه السلام افندمزنكده سنتی شولایوق ایرلر خاتونلر حقنده برابردر. حتی عصر سعادتده خاتونلرنك شفقت همشیرەلری بولوب صوغش میدانلرنده خدمت ایتولریده فن تاریخ ایله مثبتدر.

خاتونلرغه چغوب یورو درست توگل دیگان ذوات کرام عموماً، «وقرن فی بیوتکن ولا تبرجن الخ» آیتی ایله استدلال ایتەلر.

لکن خدای کریمنك امری تبرج جاهلیه وصفی ایله مقید در، بناء علیه حق تعالی حضرتلری، اولگی جاهلیت زماننده بولغان خاتونلرنك، چغوب یوروگاندەگی قیلنیشلری کبی ادبسزلکدن وقاکیتقەلق ایتودنگنه طیغان بولورغه کیرەك.!

مفسرین کرام حضراتی، (قرن) ایله (تبرج) کلمەسنی تورلیچه تفسیر ایتکانلر، (وقرن) کلمەسنده بر خیلی احتمالات بیان ایتکاندن صوك خصوصا (تبرج) کلمەسینك، حاضرگی اصطلاحچه ئەیتکانده قاکیتقەلق ایتو معناسنده بولووینه قرار بیرگانلر.

الامام قرطبی: و حقیقته (ای حقیقة التبرج) اظهار ما ستره احسن، وان المقصود من الایة مخالفة من قبلهن من المشیة علی تغنج، وتکسیر، واظهار المحاسن للرجال الی غیر ذلك مما لا یجوز شرعا، وذلك یشمل الاقوال کلها ویعمها، فیلزمن البیوت، فان مس الحاجة الی الخروج فلیکن علی تبذل، وتستر. تفسیر قرطبی. سورة الاحزاب.

دیمك، تبرج، کورنووی مطلوب بولماغان اعضالرنی کورسه‌توب یورو دیمکدر.

قران کریمنڭ طیبووندن مقصود بولغان نرسه ده، جاهلیت زمانی خاتونلرینڭ اعضالرنی قالتراتوب، نازلانوب، بورغالانوب، ایرلرگه کور-سه‌تورگه یارامی طورغان گوزللکلرنی کورسه‌توب یورولرینه مخالفت ایتونی طلب بولوب، آداب شرعیه ایله تأدب ایتوب یورونی‌گنه امر بولادر.

حاجت بولغانده عادی روشده، عادی کییم ایله خاتونلرنڭ چغوب یورولری درست دیمکدر.

قال ابن العربی، لقد دخلت نیفا علی الف قریة، فما رأیت نساء اصون عیالا ولا اعف نساء من نساء نابلس التی رمی بها الخلیل علیه السلام بالنار، فاین اقمت فیها فما رأیت المرأة فی طریق نهارا الا یوم الجمعة، فانهن یخرجن الیها حتی یمتلیء المسجد منهن، فاذا قضیت الصلاة وانقلبن الی منازلهن لم تقع عینی علی واحدة منهن الی الجمعة الاخری. تفسیر قرطبی.

امام ابن العربی حضرتلری، نابلس خاتونلرینڭ صیانت وعفتارینی حکایه ایله جمعه کونلرنده بونلرنڭ تورکم، تورکم بولوب مسجدگه جمعه نمازینه جینالولرنی مدح ایته در.

امام قرطبی حضرتلری کبی بر ذات دخی امام ابن العربی‌نڭ بو مقاله‌سنی مع الممنونیه کوچروب خاتونلرنڭ جمعه نمازینه چغولرینڭ جوازینه قرار بیروب قالدرادر.

اگر شرع شریف قاشنده بو ایش بدعت بولسه ایدی ابن العربی حضرتلری نابلس علمالرینه بو امرنڭ خلاف شرع بولووی حقنده تنبیه ایله بو ضلالت و بدعتدن خاتونلرنی طیبوغه آنلرنی دعوت ایتر ایدی، دیمك‌که، بو ایش البته سنت رسولدر، بونی منع ایتوگه ده هیچ بر یول یوقدر.

(وقرن... ولا تبرجن) الخ آیتنده امام ابن کثیر حضرتلرینڭ فکری: قوله تعالی وقرن فی بیوتکن ای الزمن بیوتکن فلا تخرجن لغیر حاجة

ومن الحوايج الشرعية الصلاة في المسجد بشرطه، كما روى عن النبي صلى الله عليه وسلم لا تمنعو اماء الله مساجد الله وليخرجن وهن تفلات وفي رواية وبيوتهن خير لهن. تفسير ابن كثير.

يعني اى خاتونلر! خانه‌گزده طورگز، جاهليت زمانى خاتونلرى كبى اوزگزنى ايرلرگه كورسه‌توب زينتله‌نوب، خوشبويلانوب ايشسز چغوب يورمه‌گز، نمازغه بارو كبى شرعى حاجتلرگز اوچون چغو رخصتدر، لكن زينتله‌نميچه، خوشبويلانميچه‌غنه چغوب يورگز؟! ديمك‌كه حق تعالى حضرتلرى اوزلرينك شرعى حاجتلرى اوچون يورودن و خصوصا شرعى حاجتلردن بولغان نمازغه چغودن قطعيا طيماغان، واول شرفدن خاتونلرنى البته محروم ايتمه‌گان، بلكه بو خصوصده رخصت ايتكان!...

الامام ابن كثير: ولا تبرجن تبرج الجاهليه الاولى. قال مجاهد كانت المرأة تخرج تمشى بين يدى الرجال فذلك تبرج الجاهلية، وقال قتاده، ولا تبرجن تبرج الجاهلية الاولى يقول، اذا خرجتن من بيوتكن وكانت لهن مشية وتكسر وتغنج فنهى الله تعالى عن ذلك. تفسير ابن كثير.

امام ابن كثير حضرتلرى، مجاهددن روايت ايدوب، تبرج جاهليه، خاتونلر عن قصد ايرلرگه كورنوب يورودر ديمش.

قتاده حضرتلرى، قرآنده اللهنك نهى ايتديگى تبرج جاهليه ايرلرنك كوگلنى قوزغاتور اوچون خاتونلرنك بورغالانوب، نازلانوب يورولرندن عبارتدر ديمش. (تغنجنك معناسى كتب لغتنك بياننه كوره قاكيتقه‌لق ايتو ديمكدر).

بونگله برابر، وقرن في بيوتكن... الى قول ويطهركم تطهيرا. آيت جليله‌سى ازواج رسولگه خاص ديبوچيلرده يوق توگلدر يعنى بو آيت آنلر حقنده نازل اولمشدر.

وروى ابن جرير عن عكرمة انه كان ينادى في السوق «انما يريد الله ليذهب عنكم الرجس اهل البيت ويطهركم تطهيرا» نزلت في نساء النبى صلى الله عليه وسلم خاصة. وهكذا روى ابن ابى حاتم قال حدثنا

علی بن حرب الموصلی حدثنا زید بن الحباب حدثنا حسین بن واقد عن یزید النحوی عن عکرمة عن ابن عباس رضی الله عنهما فی قوله تعالی «انما یرید الله لیذهب عنکم الرجس اهل البیت» قال نزلت فی نساء النبی صلی‌الله علیه وسلم خاصة وقال عکرمة من شاء باهلته انما نزلت فی شأن نساء النبی صلی‌الله علیه وسلم. تفسیر ابن کثیر.

حضرت عکرمه‌نڭ بو روایتی رد ایتلمش، شویله‌که سبب نزول ازواج نبی اولدیغنده شك یوقسه ده لکن فقط نساء نبی مراد بولووی درست توگل زیراکه عبرت عموم لفظ غه خصوص سببکه توڭل دینلمشدر.

مع ما فیه حضرت عکرمه‌نڭ مباهله‌گه قدر بارووی‌ده و امتنڭ مصلحتنه موافق عموم لفظغه اعتبارمی؟! یاکه خصوص سببکه اعتبارمی؟! بو ده نظر دقتدن یراق طوتلورغه تیوشلی توگلدر.

هر حالده خاتونلرغه ادب دائره‌سنده چغوب یوروناڭ درستلگی آیتدن فهم اولندیغی کبی علیه السلام افندمزنڭ حدیثلرنده آچیق روشده بیان قیلنمشدر.

وعن ابن عمر قال قال رسول‌الله صلی‌الله علیه وسلم اذا استأذنت امرأة احدکم الی المسجد فلا یمنعنها. متفق علیه.

علیه السلام افندمز: خاتونڭز مسجدکه باررغه سزدن رخصت صورار ایسه، سز آڭا رخصت بیرڭز، آنی طیماڭز. بیورمش.

وعن زینب امرأة عبدالله بن مسعود قالت قال لنا رسول الله صلی الله علیه وسلم اذا شهدت احدیکن المسجد فلا تمس طیبا. رواه مسلم.

علیه السلام افندمز: ای خاتونلر! مسجدگه کیلسه‌ڭز خوشبویلانمی‌غنه کیلڭز؟ بیورمش

وعن ابی هریرة قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم لا تمنعوا نساءکم المساجد وبیوتهن خیر لهن. رواه ابو داود. مشکاة شریف باب الجماعه.

علیه السلام افندمز: خاتونلرگزی مسجدلردن طیماگز، خانه‌لرنده نماز قیلولری خیرلیره‌کدر. بیورمش.

اشته مشکات شریفدن کوچرلگان شول احادیث شریفه‌ده خاتونلرنی نمازلارغه، مسجدلرگه چغودن طییوغه دلالت ایدر هیچ بر کلمه یوقدر یالغز صوڭغی حدیثده خانه‌لرنده نماز قیلولری خیرلیره‌ك بولووینی، ئـلگی تبرج جاهلیه‌دن احترازا بولورغه کیره‌ك، بیان ایتلگان.

وعن بلال بن عبدالله بن عمر عن ابیه قال قال رسول‌الله صلی‌الله علیه وسلم لا تمنعوا النساء حظوظهن من المساجد اذا استأذنکم، فقال بلال والله لنمنعهن، فقال عبدالله اقول قال رسول‌الله صلی‌الله علیه وسلم وتقول انت لنمنعهن، وفی روایة سالم عن ابیه قال فاقبل علیه عبدالله فسبه سبا ما سمعت سبه مثله قط وقال اخبرك عن رسول‌الله صلی‌الله علیه وسلم وتقول والله لنمنعهن. رواه مسلم. مشکاة.

امام مجاهددنده بو حدیثنڭ مفهومی مشکاة شریفده کوچرلگان، شمدی حضرت پیغمبرنڭ طیمادیغنی بز طییارمز! دیگان آدمنی حضرت عبدالله بن عمر، سب وتکدیر ایتونی تجویز ایتمش ایسه پیغمبرنڭ تقریری بر سنتنی بدعت! یاکه اول امر یوز قاراسی دیب غزیته‌غه یازارغه جسارت ایتکان متهورنی، نیندی سوز ایله تکدیر ایته‌رگه، آڭا نی نرسه ئه‌یتورگه کیره‌ك؟...

وعن ابی هریرة قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم خیر صفوف الرجال اولها وشرها آخرها، وخیر صفوف النساء آخرها وشرها اولها. رواه مسلم. باب تسویة الصفوف.

شمدی علیه السلام افندمز حدیثی ایله مسجدگه کیلوب ایرلر آرتنده صفله‌نوب، خاتونلرنڭ نماز قیلولرینڭ جوازی ثابت بولوب، صفلرینڭ‌ده موقعی پیغمبر تلی ایله تعیین قیلنغاچ، بو اشنی بدعت دیب ئه‌یتو آرتق بر جهالت، وعلما صنفنه زائد بر یوز قاراسی‌غنه بولسه کیره‌ك!...

وعن طارق بن شهاب قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم الجمعة حق واجب على كل مسلم فی جماعة الا على اربعة عبد مملوك او امرأة، او صبی، او مریض. رواه ابو داود.

وعن جابر ان رسول الله صلى الله عليه وسلم قال من كان يؤمن بالله واليوم الاخر فعليه الجمعه يوم الجمعة الا مريض او مسافر او امرأة او صبی او مملوك فمن استغنى بلهو او تجارة استغنى الله عنه والله غنی حمید. رواه الدارقطنی، مشکاة شریف باب الجمعة.

شو ایکی حدیثنك هر برنده خاصة یاد ایتلگان طائفهلر یالغز وجوب حضوردن مستثنا اولوب حکم رخصت بونلر حقنده بحاله باقیدر.

زیراکه علیه السلام افندمز: واجب علی کل مسلم، دیدکدن صوکره الا على اربعة دیهرهك آنچق حکم وجوبدن استثنا بیورمشدر.

شاید شو مستثنا طائفهلر مسجدگه حاضر بولوب نماز قیلور اولسهلر البته جائزدر.

وعن ام عطية قالت امرنا ان نخرج الحيض يوم العيدين وذوات الخدور فيشهدن جماعة المسلمين ودعوتهم وتعتزل الحيض عن مصلاهن، قالت امرأة يا رسول احدينا ليس لها جلباب قال لتلبسنها صاحبتها من جلبابها، متفق علیه مشکاة شریف. باب صلاة العیدین.

دیمك علیه السلام افندمز عصرنده! عید نمازلرینه، ملی جمعیتلرگه قارتچقلر چهماولری طوروب طورسون حتی یاش قزلر افندمزنك امری ایله ایکهوی بر یاولق بورکنوب بولسهده چغا بولغانلر، حتی عادت کوره طورغان خاتونلرنی دخی عید جمعیتلرینه چغودن علیه السلام افندمز طیماغان، ایندی بویله سنتلری بدعت دییودن ملالر حیا ایتهرگه کیرهك.

فقهاء کرام افندیلرمز دخی مادامکه خاتونلر ایله انعقاد جماعتنی اعتبار ایتمشلر، خاتونلرنك جماعت نمازلرینه چغولرینه رخصت ایتمشلر دیمکدر.

واقل ما يتحقق به الاجتماع اثنان. وسواء كان ذلك الواحد رجلا او امرأة او صبيا يعقل، بدائع الصنائع فى بيان من تنعقد به الجماعة.

و بوندن باشقه مسجدگه کیلگان خانونلر قایسی صفده اورون طوتاچقلرینه قدر بیان ایتمشلردر. بو معناده حدیث کیچمش ایدی.

ولو اجتمع الرجال والنساء والصبيان والخناثى والصبيات المراهقات فارادوا ان يصطفوا بجماعة، يقوم الرجال صفا مما يلى الامام ثم الصبيان بعدهم ثم الخناثى ثم الاناث ثم الصبيات المراهقات، الجزء الاول، بدائع الصنايع فى بيان مقام الامام والمأموم.

یعنی ایرلر و خاتونلر مسجد شریفکه جیناسه‌لر اول ایرلر صفلانورلر، صوڭره صبیلر صفلانور، صوڭ خناثالر، صوڭ خاتونلر، صوڭ بویغه یتوب کیلگان قزلر صفلانورلر.

شولوق بدائع الصنائعنڭ شرائط جمعه‌نی بیان فصلندن عینا: واما المرأة فلانها مشغولة بخدمة الزوج ممنوعة من الخروج الى محافل الرجال لكون الخروج سببا للفتنة ولهذا لا جماعة عليهن ولا جمعة عليهن ايضا والدليل على انه لا جمعة على هؤلاء ما روى عن جابر عن رسول الله صلى الله عليه وسلم انه قال من كان يؤمن بالله واليوم الاخر فعليه الجمعة الا مسافرا او مملوكا او صبيا او امرأة او مريضا فمن استغنى بلهو او تجارة استغنى الله عنه والله غنى حميد. (ينه‌ده) ثم هؤلاء الذين لا جمعة عليهم اذا حضروا الجامع وادوا الجمعة فمن لم يكن من اهل الوجوب كالصبى والمجنون، فصلاة الصبى تكون تطوعا ولا صلوة للمجنون رأسا، ومن هو من اهل الوجوب كالمريض والمسافر والعبد والمرأة وغيرهم تجزيهم وسقط عنهم الظهر لامتناع الوجوب عليهم.

دیمك خاتون ایر خدمتی ایله مشغول بولماسه و ایر طرفندن ممنوع بولماسه محافل رجالگه چغووینه شرعا مانع یوق. خلاصه فقها کرام حضراتی خاتونلرنڭ ایرلر محافلنه چغولری یاراماونی فقط حضرت جابر حدیثنه استناد ایدوب بیان ایته‌لر، حضرت جابر حدیثی ایسه وجوب

حضورنی استثنا ایدوب بقاء رخصتنی افهام ایتدیکنی یوقاریده سویله‌مش ایدك ، خروج سبب فتنه‌در دعواسینك سقوطنه ایسه وجدان ومشاهدات شاهد در !...

شولوق بدائع الصنائع‌نك وجوب عیدین فصلندن :

واما النسوة فهل یرخص لهن ان یخرجن فی‌العیدین اجمعوا انه لا یرخص للشواب منهن الخروج فی الجمعة والعیدین وشی من الصلوة ، لقوله تعالی وقرن فی بیوتکن ، والامر بالقرار نهی عن الانتقال ولان خروجهن سبب الفتنة بلا شك والفتنة حرام وما ادی الی الحرام فهو حرام ! واما العجائز فلا خلاف فی انه یرخص لهن الخروج فی الفجر والمغرب والعشاء والعیدین !...

بدایع صاحبی امام علاءالدین حضرتلری الامر بالقرار نهی عن الانتقال دیه‌رك «الامر بالشیء یقتضی النهی عن ضده» قاعده‌سینه بناء ، وتبرج جاهلیه‌نك اسباب فتنه‌دن اولدیغنه کوره خاتونلرغه چغوغه رخصت یوقلغنی بیان ایتمش ایسه ده ، کوڭل قناعت ایته‌رلك توگلدر . زیراکه خدای کریم جاهلیت زماننده‌غی خاتونلر صفتیله چغوب یورمه‌گز دیو ، امرنی تقیید بیورمش واول خدای کریم‌نك رسولی لا تمنعوا دیه‌رك اسلام آدابی ایلة خاتونلرغه مسجدگه چغوغه رخصت بیورمشدر . همده بونلرنك آراسنده منافات ده یوقدر .

عن ام سلمة قالت کان رسول الله صلی الله علیه وسلم اذا سلم قام النساء حین یقضی تسلیمه وهو یمکث فی مکانه یسیرا قبل ان یقوم قالت فنری والله اعلم ان ذلك لکی ینصرف النساء قبل ان یدرکهن الرجال . رواه احمد والبخاری . وفی الحدیث انه لا بأس بحضور النساء الجماعة فی‌المسجد ، نیل الاوطار فی لبث الامام .

علیه السلام افندمز جماعت نمازنی سلام بیروب تمام ایتکاچ اوك یرندن طوروب مسجددن چقماغان بلکه آرتده‌غی صفده جماعت نمازینه کیلگان خاتونلرنك چغوب کیتولرینی کوتوب برآز قرار ایتکان . نیل‌الاوطار صاحبی شیخ‌الاسلام محمد بن علی الشوکانی حضرتلری خاتونلرنك

مسجدگه جماعت نمازینه کیلولرینه شرعا مانع یوق، دیه حدیث روایت ایتکان:

عن ابن عمر عن النبی صلی‌الله علیه وسلم قال اذا استأذنکم نساؤکم باللیل الی المسجد فأذنوا لهن رواه‌الجماعة الا ابن حاجه وفی لفظ لا تمنعوا النساء ان یخرجن الی المساجد وبیوتهن خیر لهن. رواه احمد وابو داود. وعن ابی هریرة ان النبی صلی‌الله علیه وسلم قال لا تمنعوا اماء الله مساجدالله ولیخرجن تفلات. رواه احمد وابو داود. وانما امرن بذلك ونهین عن‌الطیب کما فی روایة مسلم المتقدم عن زینب امرأة ابن مسعود لئلا یحرکن الرجال بطیبهن. نیل‌الاوطار.

محدثین کرام حضراتی طرفندن معنا بر لفظ بعضا مکرر اوله‌رق روایت ایتلگان بو احادیث شریفه‌دن چققان نتیجه و قرارلانغان حکم خاتونلرنڭ مسجدگه جماعت نمازینه چغولرنده فتنه ملحوظ بولماسه، بلکه دینی و ملی بر فائده اوچون جمعیتلرگه چغارغه تله‌سه‌لر، ایرلرنڭ آنلرغه رخصت بیرووی واجبدر.

ایرلرنی قزقدرو اوچون زینتله‌نوب، خوشبویلانوب، و هیچ بر اشسز چغاچق بولسه‌لر اول تقدیرده خانه‌لرنده قرار ایتولری خیرلیره‌کدر.

وعن ابی هریرة قال قال رسول‌الله صلی‌الله علیه وسلم ایما امرأة اصابت بخورا فلا تشهد معنا العشاء الاخره. رواه مسلم وابو داود والنسائی، وعن ام سلمة ان رسول الله صلی الله علیه وسلم قال خیر مساجد النساء قعر بیوتهن. رواه احمد، وعن یحیی بن سعید عن عمرة عن عائشه قالت لو ان رسول الله صلی الله علیه وسلم رأی من النساء ما رأینا لمنعهن من المسجد کما منعت بنو اسرائیل نساءها قلت لعمرة ومنعت بنو اسرائیل نساءها، قالت نعم متفق علیه. نیل‌الاوطار.

شوشی اوچ حدیثنڭ هیچ برنده خاتونلرنی مسجدگه چغودن منع ایتوگه دلالت ایدر بر سوز یوقدر. حضرت ابی هریره حدیثی خاتونلر یستو نمازینه خوشبویلانوب چقماسونلر دیگان سوزنی آڭلاتا.

حضرت ام سلمه حدیثی اوشانداق خاتونلرغه مسجدگه چغو یاراسه‌ده، خانه‌لرنده نماز قیلولری افضل معنی‌سنی آڭلاتا.

یحیی بن سعیدنڭ حضرت عائشه‌دن عمره‌نڭ کوچردیکی حدیث مفادینی شراح حدیث جرح ایتمش: وقد تمسك بعضهم فی منع النساء من المساجد مطلقا بقول عائشه وفیه نظر: اذ لا یترتب علی ذلك تغیر الحکم لانها علقته علی شرط لم یوجد فی زمانه صلی الله علیه وسلم، بل قالت ذلك علی ظن ظنته فقالت لو رأی لمنع فیقال علیه لم یر ولم یمنع وظنها لیس بحجة. نیل الاوطار.

دیمك‌که، یحیی بن سعیدنڭ عبدالله بن رواحه‌نڭ قز قرداشی عمره‌نڭ حضرت عائشه‌دن روایت ایتدکلری حدیثکه مجرد ظن‌دن عبارت اولدیغندن هیچ بر حکم بنا ایته‌رگه یارامی، بناء علیه حجت بولورغه‌ده یارامی.

عن ام عطیة قالت امرنا رسول‌الله صلی‌الله علیه وسلم ان نخرجهن فی‌الفطر والاضحی العواتق والحیض وذوات الخدور فاما الحیض فیعتزلن الصلاة وفی لفظ المصلی ویشهدن الخیر ودعوة المسلمین. قلت یا رسول‌الله احدینا لا یکون لها جلباب قال لتلبسنها اختها من جلبابها. رواه الجماعه ولیس للنسائی فیه امر بالجلباب ولمسلم وابی داود فی روایة والحیض یکن خلف الناس یکبرن مع الناس. وللبخاری قالت ام عطیة کنا نؤمر ان نخرج الحیض فیکبرن بتکبیرهم. نیل الاوطار.

ایشته شو حدیث و بونڭ معناسنده بولغان احادیث شریفه خاتونلرغه عید نمازینه چغونڭ مشروعیتی ایله حکم ایته‌در. قز اولسون، خاتون اولسون، یاش اولسون، عجوزه اولسون، ملی، دینی جمعیتلرگه چغودن شرع شریف بونلرنی قطعیا منع ایتمیدر. خاتونلرنڭ جمعیتلرگه چغووی مکروه دیب دعوا قیلو افکار فاسده حکمیله احادیث صحیحه‌غه قارشو صوغش آچودنغنه عبارتدر!...

شوراسیده دقت اولنمالیدرکه، پیغمبر و اصحاب کرام ایله برابر قزلر خاتونلر هوانی یاڭغراتوب، باذن الرسول تکبیر ایته ایدیلر. وصوتهن عورة دیانلرنڭ قولاقلری چیکلەسون؟!

الامام الشعرانی: ومن ذلك قول الامام الشافعی واحمد بان للنساء اقامة الجماعة فی بیوتهن من غیر کراهة فی ذلك مع قول ابی حنیفة ومالك بکراهة الجماعة لهن فالاول مخفف والثانی مشدد فرجع الامر الی مرتبتی المیزان ووجه الثانی ان الجماعة ما شرعت بالاصالة الا لتألیف قلوب المؤمنین بعضها علی بعض لاجل نصرة الدین و اقامة شعائره فان القلوب اذا لم تتألف ربما عارضت بعضها بعضا فی ازالة المنکر بغضا فی ذلك العدو الذی طلب ازالته فیفسد نظام الدین، و معلوم ان النساء لم یرصدن لمثل ذلك. ووجه الاول تقریر الشارع جماعة النساء فی عصره علی اقامتهن الجماعة فی بیوتهن وفی المساجد خلف الرجال فهو وان لم یکن فیه نصرة الدین کالجهاد وازالة المنکرات ففیه ائتلاف لقلوب المؤمنات والمسلمات وذلك یؤل الی نصرة الدین فی دولة الباطن بین یدی الله عزوجل اذ التکلیف بالخدمة عام للذکور والاناث فافهم میزان الکبری.

ایشته علیه السلام افندمزکنڭ عصر سعادتندەاوك خاتونلر خانەلرنده جماعت اولوب، مسجدلرده ایسه، امامغه اقتدا ایدوب نماز قیلماقنی تقریر بیورمش. زیراکه ایرلرنڭ اجتماع ایتولری بر برینه محبت، الفت خصوصیله دین و ملتکه خدمت ایتو حکمته مبنی ایسه، خاتونلرنڭ دخی اجتماعلری عین حکمته بنا ایدلمشدر. چونکه حق تعالینڭ خدمت تکلیفی نوع بشرگه متوجه اولوب ایرلرگه، خاتونلرغه برابردر. و قایعڭ شهادتی، تجربەلرنڭ کورسەتووینه نظرا دین ملتکه خدمت ایدن داهیلر آنالرنڭ تربیه سینڭ ثمرەلریدر، آنالرنڭ بالالرنی حسن تربیه سی حیات عالمنده سعادتنی انتاج ایتدیکیده میدانده در.

شمدی علیه السلام افندمزنڭ تقریر ایتدیکی بر عملنی بدعتدن صانامق و بو یولده طاوش چیقارمق آرتق تهور آرتق جهالتکنه بولسه کیره‌ك .

و بویله سوزلر ایله میدانغه چیقغان آدملرگه، ریاست پوستنده اوطورغان رئیسلرمزنڭده خمیازه‌کش قاراب طورولری بیك مناسب بولماسه کیره‌ك. سلام علیکم لا نبتغی الجاهلین.

صوڭ

Петроградъ.
Типографія М-А. Максутова.
Серпуховская д. № 2.
1916.